USPOREDBA STANJA I MOGUĆNOSTI EKOTURIZMA U HRVATSKOJ I AUSTRALIJI

Marijanović, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:799773

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

USPOREDBA STANJA I MOGUĆNOSTI EKOTURIZMA U HRVATSKOJ I AUSTRALIJI

Mentor:

Doc.dr.sc. Ljudevit Pranić

Student:

Marija Marijanović

1127510

Split, srpanj, 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....3

1.1. Tema rada.....3

1.2. Definiranje problema istraživanja.....3

1.3. Ciljevi rada.....3

1.4. Metoda rada.....3

1.5. Struktura rada.....3

2. TEORIJSKE ZASADE EKOTURIZMA.....4

2.1. Ponuda i potražnja……..6

2.1.1. Ponuda ……..6

2.1.2. Potražnja…….....9

2.2. Razvoj masovnog turizma……..10

2.3. Objašnjenje pojma ekoturizam……..12

2.4. Glavna obilježja ekoturizma……...13

2.5. Održivi turizam……14

2.6. Upravljanje ekoturističkom destinacijom…….16

2.7. Glavna obilježja potražnje ekoturizma ...…….17

3. EKOTURIZAM U HRVATSKOJ 18

3.1. Stanje, perspektive,razvoj……..18

3.2. Ekološka poljoprivreda i ekoturizam……20

3.3. Primjer u Hrvatskoj- eko selo Žumberak…….22

3.3.1. Cjenik……23

3.3.2. Destinacije…….24

3.3.3. Aktivnosti……..29

3.3.4. Događanja…….34

3.3.5. Smještaj…….35

4. EKOTURIZAM U AUSTRALIJI……..35

4.1. Važnost ekoturizma u Australiji……36

4.2. Ekoturizam u nacionalnu parku Kakadu……..37

4.4.1. Trgovine i sadržaji…….38

4.4.2. Šest sezona…….39

4.4.3. Ponuda aktivnosti Kakadu……40

5. ZAKLJUČAK……..43

1. UVOD

1.1. TEMA RADA

Turizam ima izuzetno veliki značaj u nacionalnom gospodarstvu te samim time,njegov utjecaj na okoliš je veoma bitan. S druge strane, turizam je gotovo u potpunosti ovisan o okolišu. Prirodni resursi kao što su plaže, more, planine, jezera, rijeke i sl. te resursi koje je napravio čovjek kao što su povijesni gradovi, povijesne građevine i mjesta, spomenici i sl. predstavljaju primarni izvor turizma. Republika Hrvatska ima visoku razinu očuvanosti prirode i posebno se ističe očuvanošću ekoloških sustava i staništa, stoga ima potencijale i uvjete za razvoj ekoturizma koje treba valorizirati i zaštititi u skladu s održivim razvojem. Održivi razvoj turizma uzima u obzir potrebe današnjih turista i turističkih destinacija, te poboljšava i štiti razvojni potencijal za budućnost. S druge strane ćemo vidjeti ekoturizam Australije, te njihovu ponudu i razvijenost.

1.2. CILJEVI RADA

Cilj rada je prikazati situaciju ekoturizma u Hrvatskoj kroz teoriju i primjere, te uvidjeti koje su razvojne i perspektivne mogućnosti hrvatskog ekoturizma kroz teoriju i usporediti ih s ekoturizmom Australije.

1.3. METODE RADA

Metoda rada je prikupljanje postojećih podataka iz različitih izvora. Za izradu završnog rada poslužila je domaća i strana literatura, te razni strani i domaći članci potrebni za bolji uvid i raščlambu teme rada te Internet.

1.4. STRUKTURA RADA

Struktura ovog rada je podijeljena u pet glavnih poglavlja. U prvom poglavlju se obrađuje predmet, ciljevi i metode rada, te je prikazan kratak pregled sadržaja po dijelovima rada.

U drugom dijelu je pojmovno definiran pojam ekoturizma, te su prikazane njegove osnovne teorijske zasade, karakteristike i glavne značajke ekoturizma.

U trećem dijelu se istražuje i objašnjava ekoturizam u Republici Hrvatskoj kroz brojna podpoglavlja koja su vezana za, te mogućnosti i perspektive ekoturizma u Republici Hrvatskoj.
U četvrtom dijelu se prikazuje ekoturizam u Australiji.

U petom dijelu je zaključak gdje spajamo sve činjenice i zaključke koja su tijekom obrade teme prikupljena te donosimo misao o cjelokupnom istraživanju rada.

2. TEORIJSKE ZASADE EKOTURIZMA

Turizam je u današnje vrijeme jedna od glavnih gospodarskih aktivnosti u svijetu. Prirodni okoliš se sve više prepoznaje kao ključni faktor u turizmu[1]. S razvojem turizma, pokazalo se nužnim uskladiti ga sa zaštitom prirode. Poput ostalih gospodarskih djelatnosti, turizam troši resurse[2]. Treba nastojati izjednačiti potrebe turizma s interesima i potrebama zaštite prirode na temeljima njihove međuovisnosti, budući da zaštita prirode ne postavlja samo zahtjeve za njezin opstanak, već nudi nove i trajne mogućnosti turističke valorizacije te time i gospodarske koristi. Selektivan pristup razvoju turizma mora također biti prilagođen prirodnim značajkama zaštićenog prostora, kako bi se jamčilo njegovo trajno očuvanje i omogućilo zadovoljenje posebnih ljudskih potreba[3].

Dok umjereni i dobro raspoređen turizam može pridonijeti održavanju kvalitete i očuvanju okoline, turizam kao masovna pojava nosi za okolinu nove rizike. Ovi odnosi i utjecaji turizma na okolinu ovise o sljedećim utjecajima:

- o intenzitetu upotrebe turističkog mjesta,
- o elastičnosti ekosustava,
- o vremenskim perspektivama,
- o karakteru transformacije.

[1] Smolčić Jurdana, D., Švorinić, M.; Tourism in sensitive natural areas:implications for tourism management,
Management in the function of increasing the tourism consumption, Opatija, 2006., str. 251.

[2] Koncul, N.; Environmental issues and tourism, Ekonomska misao i praksa, vol.16, br.2, Dubrovnik, 2007./2008., str. 158.

[3] Vidaković, P.; Nacionalni parkovi i zaštićena područja u Hrvatskoj : (očuvana priroda - kultura - ekoturizam),
Fond za stipendiranje mladih za zaštitu prirode i turizam, Zagreb, 2003., str.73.

2.1. PONUDA I POTRAŽNJA

2.2.1 Ponuda

Turistička ponuda podrazumijeva sve gospodarske i društvene sudionike jedne zemlje koji na direktan ili indirektan način pridonose širenju i različitosti ukupne ponude i time mogućem povećanju turističke potrošnje, kao ekonomske rezultante privremenog boravka domaćih ili inozemnih turista.

Na turističku ponudu utječu brojni čimbenici s područja:

- **društva** (vrijednosti i norme, društveni poredak, slobodno vrijeme, kulturno-povijesna ponuda),

- **gospodarstva** (stupanj gospodarske razvijenosti, devizne potrebe, cijene i devizni tečajevi, infrastruktura, radna mjesta i uvjeti proizvodnje itd.),

- **okoline** (klima, pejzaž, geografski položaj, flora i fauna),

- **utjecaji potražnje** (motivi, ukusi, moda itd.),

- **države** (zakonodavstvo, devizni, carinski, granični propisi, međunarodni odnosi)

- **poduzeća** (razvijenost poduzetništva, stupanj razvijenosti tehnike i tehnologije, ponuda radne snage, troškovi proizvodnje itd.)[4]

Turistička ponuda ima određene karakteristike koje je potrebno dobro poznavati da bi se na tim saznanjima mogao graditi tržišni nastup. To su:

- dislociranost od potražnje
- heterogenost ponude (složenost, kompleksnost)
- statičnost ponude (vezanost uz određeni prostor)
- sezonski karakter ponude (bilo da se radi o ljetnoj ili zimskoj sezoni, iako ova karakteristika postaje relativno sve manje značajna budući da se nastoji sezonu produžiti, odnosno ravnomjernije rasporediti i na ostatak godine)
- neelastičnost, odnosno relativna elastičnost ; za ponudu se često kaže da je neelastična tj. da se njeni kapaciteti ne mogu prilagođavati promjenama cijena, odnosno potražnje. Ovu tvrdnju treba relativizirati budući da turistička ponuda predstavlja cijeli niz dobara od kojih su neka veoma prilagodljiva na promjene

[4] Freyer, W., Tourismus, Oldenbourg Verlag, Munchen, 1988, str. 107.

cijena (np. suveniri, prehrana i sl.) dok su neka druga, npr. ponuda hotelskih kapaciteta na kratak rok fiksna, dakle neelastična. [5]

Elementi turističke ponude:

Sam pojam turističke ponude u najužem smislu riječi obuhvaća:

a) atraktivne elemente

b) komunikativne ili komunikacijske elemente

c) receptivne elemente.[6]

a) U atraktivne elemente ponude ubrajamo prirodne ili biotropne elemente i društvene ili atropične elemente ili atrakcije.
b) U komunikativne/komunikacijske elemente ubrajamo kompletnu prometnu infrastrukturu kao i same vrste prijevoznih sredstava u destinaciji.
c) Receptivni elementi ponude su, u najužem smislu restauraterstvo i hotelijerstvo, tj. objekti namijenjeni prehrani i smještaju turista.

- <u>Atraktivni elementi turističke ponude</u>

Pod pojmom turističke atrakcije smatramo "ona osobito privlačiva obilježja destinacije, tj. one resurse koji su u određenoj mjeri prilagođeni i dostupni za turističko razgledavanje te ne zahtijevaju poseban napor da se otkriju i da se u njima uživa.[7]

Prirodni atraktivni elementi ponude su:

- Klima
- Reljef, odnosno geomorfološka obilježja
- Flora i fauna (posebno endemskog karaktera; specifični oblik ponude koja se temelji na ovom elementu su npr. safari parkovi)
- Hidrografski elementi (jezera, rijeke, ljekoviti izvori, mora, te njihova svojstva kao npr. slanost, temperatura, visina valova, boja i prozirnost...)

[5] Petrić,L., Uvod u turizam, str. 90.
[6] Marković S., i Z. Osnove turizma, Školska knjiga Zagreb, 1970.
[7] Weber, S., Mikačić, V., op. cit, 1998, str. 90.

➢ Društveni atraktivni elementi ponude

- su sve, od strane čovjeka stvorene atrakcije, bilo u prošlim ili sadašnjim vremenima, te najrazličitije vrste zabavnih, rekreativnih, kulturnih i edukativnih sadržaja koji upotpunjuju turističku ponudu.

To su:

- ❖ kulturno-povijesni spomenici,
- ❖ kulturne ustanove (muzeji, kazališta,galerije, arhivi, knjižnice, botaničke i zoološke zbirke),
- ❖ ustanove u kojima se odvijaju sportske i gospodarske priredbe,
- ❖ festivali i manifestacije,
- ❖ obrazovne institucije itd.

➢ Komunikacijski elementi turističke ponude

U ovu skupinu elemenata turističke ponude ubrajaju se, ne samo razne vrste prijevoznih sredstava, nego i sva prometna infrastruktura koja služi boljem povezivanju destinacije sa potencijalnim tržištima. Upravo o razvijenosti infrastrukture (prvenstveno cestovne) uveliko ovisi i stupanj atraktivnosti pojedinog područja, odnosno zemlje.

Funkcioniranje suvremene turističke ponude treba promatrati u međuovisnosti s temeljnim pokretačkim i regulativnim društvenim procesima. Aktualni globalni procesi doveli su do nastanka novih oblika/vrsta turističke ponude kao i do novih trendova. Riječ je o sljedećim pojavama i trendovima:

- o Rast broja destinacija
  Stalno povećanje turističke potražnje kao i njeni sve sofisticiraniji zahtjevi dovode do kontinuiranog rasta broja destinacija koje se uključuju u nesmiljenu konkurentsku utakmicu).
- o Tehnološke inovacije i branding
  Suvremene kompjutorske tehnologije promijenile su način poslovanja u turizmu; postavši medij informacija i rezervacija znatno su utjecale na način poslovanja turističkih poduzeća kao i cijelih destinacija.
- o Novi oblici smještajnih kapaciteta i atrakcija
  Kao što su timesharing, all-inclusive resorts, cruising, tematski parkovi i sl.

Time-sharing predstavlja svojevrstan zakup kapaciteta na određeno (dulje) vrijeme.

- Procesi "usitnjavanja" kapitala
  Tj. nastanka velikog broja malih i srednjih poduzeća. Na tržišnim scenama danas se paralelno odvijaju dva procesa; s jedne strane dolazi do okrupnjavanja - koncentracije kapitala, dok s druge strane dolazi do "usitnjavanja" tj. do rasta broja malih i srednjih poduzeća.
- Procesi koncentracije/okrupnjavanja kapitala
  Procesi centralizacije i koncentracije kapitala dominiraju privrednom scenom i daju obilježje svim drugim procesima i odnosima. Ovi procesi imaju različit intenzitet u pojedinim djelatnostima i granama, ali ih svugdje pokreće isti motiv, a to je motiv profita.

2.2.2. Potražnja

Turističku potražnju pratimo i mjerimo prije svega zbog ekonomskih učinaka koje generira, te radi kreiranja/promjena marketinške politike, napose promidžbene. Podaci o porijeklu posjetitelja, svrsi posjeta, vrsti i trajanju putovanja itd. mogu itekako biti korisni planerima i marketinškim stručnjacima budući im osiguravaju dragocjene podatke o tržišnim trendovima s različitih tržišta!
Potražnja se može definirati s različitih aspekata, i to najčešće:

- S aspekta ekonomije: potražnja se definira kao ukupna količina roba i usluga koje su kupci spremni kupiti na tržištu u određenom vremenu i po određenim cijenama; gleda se njena elastičnost tj. ovisnost o promjeni cijena i dohotka
- S aspekta psihologije: potražnja se promatra kroz motivaciju i ponašanje kupaca
- S aspekta geografije: potražnja se promatra kroz ukupan broj osoba koje putuju, ili žele putovati radi korištenja turističkih sadržaja i usluga na mjestima udaljenim od njihova mjesta boravka i rada[8].

❖ Ekonomsko poimanje potražnje:

S ekonomskog aspekta količina potražnje se izražava u naturalnim jedinicama. U turizmu, potražnju, osim po broju realiziranih noćenja sagledavamo i kroz broj turista,

[8] Petrić,L., Uvod u turizam, str. 124.

budući da u samoj definiciji pojma turista stoji i njegova povezanost s noćenjem kao uslugom, odnosno dobrom koje se u turizmu prodaje i kupuje. Potražnja se izražava i kao spremnost potrošača da u određenom vremenskom trenutku po određenoj cijeni nabavljaju neke robe i usluge.

- ❖ Razmatranje potražnje s aspekta geografije:

S aspekta geografije o potražnji možemo govoriti u sljedećim terminima:

a) ***Efektivna ili aktualna potražnja***; aktualni broj sudionika u turizmu, odnosno broj stvarnih (de facto) turista

b) ***Potisnuta potražnja***; dio ukupne populacije koji zbog različitih razloga ne putuje. Sastoji se od dva elementa:

- ✓ *potencijalna potražnja* (dio populacije koji namjerava putovati s promjenom osobnih uvjeta, npr. plaće, odnosno kupovne moći)
- ✓ *odgođena potražnja* (dio potražnje koji ne putuje radi nezadovoljavajućih objektivnih okolnosti kao što je klima, loš smještaj, terorističke aktivnosti i sl.

d) ***Nepostojeća potražnja***; dio populacije koji ili ne želi ili ne može putovati.

2.2. RAZVOJ MASOVNOG TURIZMA

Razvoj masovnog turizma u svijetu a posebno u Europi kao najznačajnijoj turističkoj destinaciji počinje se ubrzano razvijati nakon drugog svjetskog rata. Tada su se počeli stvarati uvjeti koji su omogućili ljudima da više i brže putuju. Smanjenje radnog vremena, povećanje godišnjeg odmora, i blagdana pridonijeli su većem zanimanju za putovanja i odmorom te bijegom od svakodnevice. Masovnim turizmom uobičajeno se smatraju organizirana putovanja velikog broja ljudi na unaprijed isplanirana turistička mjesta sa unaprijed isplaniranim turističkim paketom u organizaciji turističke agencije. U Europi pretežno putuju stanovnici njezina sjevernoga i zapadnoga dijela u destinacije Sredozemlja koje privlače toplom klimom, suncem i morem, kao osnovnim atrakcijama. Masovni turizam ubrzao je gospodarski razvoj u mnogim razvijenim sredinama koje osim prirodnih ljepota i nisu imale drugih razvojnih mogućnosti te je u mnogome podigao standard nudeći domicilnom stanovništvu jedan put i jedinu mogućnost za zapošljavanje. Orijentiran na manji broj destinacija s velikim brojem posjetitelja,

masovni turizam uzrokuje osim povoljnih i nepovoljne učinke koji se prepoznaju u narušavanju izvorne ljepote nekoga mjesta, zagađivanju okoliša zbog prekomjerne izgradnje, narušavanju društvenih odnosa te drugim učincima.[9]

Specifični oblici turizma su skupina turističkih kretanja koja su uvjetovana određenim dominantnim turističkim motivom koji turiste pokreće na putovanje u destinaciju čija je turistička ponuda sadržajima prilagođena za ostvarenje doživljaja vezanih uz dominantan interes određenog segmenta potražnje.[10]

Ekspanzija masovnog turizma dovela je do pojave ozbiljnih ekoloških i društvenih problema u turističkim destinacijama zbog čega se sredinom 1980-tih godina počela stvarati povećana svijest koja je intenzivirala proces pronalaženja novog razvojnog koncepta kojim bi se očuvao sklad lokalnog stanovništva, okoliša i kulturne baštine. Masovni turizam se pokazao kao posebno neosjetljiv na lokalne prirodne resurse i potrošnju energije. Osim prirodne (ekološke) komponente, javila se potreba i za očuvanjem drugih turističkih resursa poput kulture, tradicije i običaja, stila života i svega ostaloga što predstavlja atraktivnosti destinacije. Prije svega treba ukazati na negativne posljedice razvoja masovnog turizma i istaknuti prednosti “novih" oblika turizma čiji temelji počivaju na principima održivog razvoja. Turisti postaju obrazovaniji, istraživački nastrojeni, traže iskustvo i interakciju sa lokalnim stanovništvom. Sunce i more više nisu dovoljni što utječe na turoperatore i turističke agencije da svoju ponudu prilagode takvim novim turistima. Razvoj različitih oblika turizma logičan je slijed i nužnost te su specifični motivi potražnje utemeljeni su u otkrivanju novih vrijednosti poput fizičke aktivnosti, razvoja osobnosti, učenja, obrazovanja, interakcije, očuvanja okoliša, očuvanje zdravlja itd.

[9] Boris Pirjavec, Oliver Kesar / Počela turizma str. 207-211
[10] Oliver Kesar / Uvod u specifične oblike turizma, http://web.efzg.hr/dok/TUR/Web_Uvod%20u%20specifične%20oblike%20turizma.pdf

2.3. POJAM EKOTURIZAM

Termin „ekološki turizam“ posljednjih godina sve više privlači pažnju ljudi te se raspravlja o tome što taj termin znači i što bi trebao značiti. Čine ga turisti koji su zainteresirani za upoznavanje prirodne i kulturne baštine, za specifična i čista prirodna područja, pri čemu su i sami orijentirani na zaštitu okoliša u kojem se kreću ili borave[11].

Ekoturizam se definira i kao putovanje u relativno nesmetana i nezagađena područja sa specifičnim ciljem proučavanja, divljenja i uživanja u krajoliku i njegovoj flori i fauni, kao i postojećim kulturnim događanjima. To je turizam koji je osjetljiv na okoliš i koji bi trebao izbjeći oštećenja i pogoršanja okoliša. Zbog toga bi ekoturizam trebao biti ograničen na vrstu turizma koja je[12]:

a) zasnovana na relativno nesmetanim prirodnim područjima,
b) nezagađivana, ne degradirana,
c) direktan sudionik u kontinuiranoj zaštiti i menadžmentu koji zaštićena područja
koriste,
d) subjekt jednog odgovarajućeg i prilagođenog režima menadžmenta.

Za razliku od Sjeverne Amerike, za gušće naseljene dijelove Europe znakovito je prožimanje ekoturizma s drugim vrstama turizma, posebice s ruralnim i kulturnim turizmom, te funkcionalna povezanost s odmorišnim turizmom, osobito u sredozemnim zemljama. Stoga je ekoturizam osobito prisutan u nacionalnim parkovima kao najatraktivnijim prirodnim područjima, a za Sredozemlje je karakterističan razvoj ekoturizma i sličnih vrsta turizma u blizini glavnih turističkih zona uz obalu. Razvoj ekoturizma prati i širenje mreže pješačkih staza, zaštita i obnova spomenika i tradicionalnih kuća, kao i pretvaranje napuštenih i oštećenih kuća u kuće za odmor. Sasvim je posebna situacija s ekoturizmom u zemljama u razvoju, gdje je s jedne strane, prisutna izrazita ekskluzivnost ekoturizma i poštivanje visokih ekoloških standarda, a s druge strane, neki procesi posve suprotni načelima ekoturizma[13].

[11] Črnjar, M., Črnjar, K.; op.cit., str. 43.
[12] Đukić, A.; op.cit., str. 34
[13] Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006, str. 150-151.

Ekskluzivnost je vidljiva iz odvijanja ekoturizma u područjima netaknute prirode, iz restrikcija u slobodnom kretanju turista radi što bolje zaštite prirodnog okoliša, te iz osnovnih obilježja potražnje koju čini uglavnom ekološki obrazovana i zahtjevna populacija iz visoko razvijenih zemalja. Vrlo često dolazi i do nekontroliranog zagađivanja okoliša, a javljaju se i mnogi negativni oblici ponašanja vezani uz intenzivni razvoj turizma kao što su prostitucija, kriminal i sl. u pojedinim zemljama za koje su karakteristične velike kulturološke razlike u odnosu na potencijalne turiste ili pak visoka stopa kriminaliteta, ima pojava izrazite getoizacije, koja nije u skladu s načelima ekoturizma.

2.4. GLAVNA OBILJEŽJA EKOTURIZMA

Treba istaknuti da se problematikom ekoturizma prvi počeo baviti TIES (Međunarodno društvo za ekoturizam) kao najstarija i najveća svjetska udruga koja se bavi ekoturizmom. TIES je još prije UNWTO-a definirao ekoturizam kao „odgovorno putovanje u prirodna područja kojim se čuva okoliš i unaprjeđuje blagostanje lokanog stanovništva“, te je uobličio sljedeća načela ekoturizma[14]:

- minimiziranje negativnih utjecaja na prirodu i kulturu koji mogu nanijeti štetu destinaciji
- obrazovanje turista o važnosti zaštite okoliša
- naglašavanje važnosti odgovornog poslovanja, koje se provodi u suradnji s lokalnom vlašću i sa stanovništvom radi zadovoljavanja lokalnih potreba i stvaranja koristi od zaštite okoliša
- težnja za maksimiziranjem ekonomske koristi za zemlju domaćina, lokalna poduzeća i zajednice, naročito za stanovništvo koje živi u prirodnim i zaštićenim područjima i oko njih
- težnja za razvoj turizma ne prelazi društvene i prirodne granice prihvatljivih promjena koje određuju istraživači u dogovoru s lokalnim stanovništvom

[14] Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006, str.151-152

- oslanjanje na infrastrukturu koja je razvijena u skladu sa životnom sredinom, odnosno minimiziranje upotrebe fosilnih goriva, očuvanje lokalnoga biljnog i divljega životinjskog svijeta i uklapanje u prirodno i kulturno okružje.

U osnovi te definicije kriju se dva osnovna cilja ekoturizma, a to su[15]:

1) svesti na minimum negativne utjecaje na mjesto koje se posjećuje i pridonijeti održivim razvoju cijelog područja i lokane zajednice
2) stvoriti svijest o očuvanju okoliša među lokalnim stanovništvom i turistima.

2.5. ODRŽIVI TURIZAM

Posljednjih godina sve više raste zanimanje za koncepciju prihvatljivog turizma. Turizam se više ne može promatrati kao jedna komercijalna aktivnost koja nema značaja na prirodno, ljudsko i društveno kulturološko okruženje[16].

U cilju primjene prihvatljivog turizma, potrebno je identificirati uvjete pod kojima bi se to postiglo. Činjenica je da gospodarstveni tijek, koji osigurava proizvode potrebne sadašnjoj generaciji, često vodi prema cilju da se troškovi prebacuju na teret budućih generacija, tako da ti „međugeneracijski troškovi“ obično poprimaju formu iscrpljivanja i degradacije zalihe resursa, posebno, ali ne isključivo prirodnih. Osnovni ekološki principi upućuju na činjenicu da nijedan proces u proizvodnji ne može uvijek biti oslobođen od polucije i da svi procesi u proizvodnji uključuju do određene granice jednosmjernu transformaciju resursa.

Prema UNWTO-u održivi turizam se definira kao turizam koji udovoljava potrebama turista i domicilnog stanovništva istodobno čuvajući resurse budućeg razvoja, što podrazumijeva upravljanje resursima tako da se zadovolje osnovni ekonomski, socijalni i estetski zahtjevi uz istodobno očuvanje kulturnog integriteta, osnovnih ekoloških procesa i biološke raznolikosti. U skladu s takvim poimanjem održivi turizam je lakše ostvariti u gusto naseljenim razvijenim prostorima kao što su veliki gradovi, rivijere i uređene ruralne sredine izvan zaštićenih područja[17]. Naime, takvi su prostori manje osjetljivi sa stajališta očuvanja kulturnog integriteta, osnovnih ekoloških procesa i

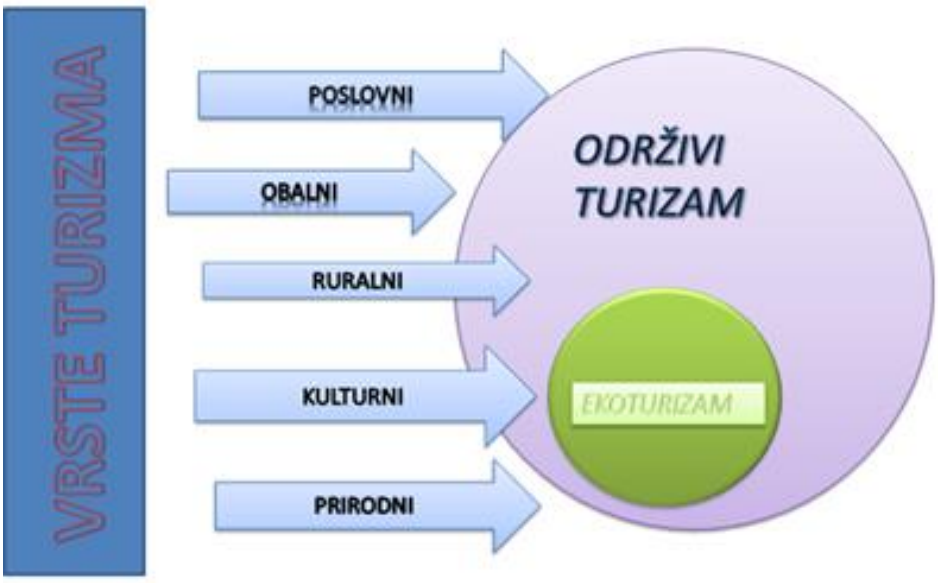
[15] Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006, str. 152
[16] Đukić, A.; op.cit., str. 133.
[17] Coccossis, Sustainable Development and Tourism in Small Islands, 12(1), 2001., 53-58

biološke raznolikosti nego izrazito osjetljivi zaštićeni dijelovi prirode u kojima se uglavnom odvijaju ekoturističke aktivnosti[18].

Ekoturizam je relativno mlada industrija, no ipak već postoje brojni primjeri negativnih utjecaja ili lošijeg menadžmenta. Mnogi problemi ili negativni trendovi, koje stvaraju neke ekoturističke operacije nepodnošljivima, odnose se na činjenicu da fundamentalni principi ekoturizma nisu dovoljno inkorporirani u koncepciju planiranja razvoja. Složenost međuodnosa razvoja ekoturizma dovela je do podupiranja etike razvoja. U području opravdanog ekoturizma postoji model u kojem se izdvajaju tri područja ciljeva:

- socijalna sfera;
- ekonomska sfera;
- okoliša sfera

EKOTURIZAM KAO KONCEPT ODRŽIVOG TURIZMA



Izvor: obrada autora prema Galli P. i Notarianni M.(2002). Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006

[18] Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006, str.153

2.6. UPRAVLJANJE TURISTIČKOM DESTINACIJOM

Ekoturizam ima veliki potencijal i dokazani uspjeh u mnogim dijelovima svijeta glede ublažavanja siromaštva i poboljšanja ljudskog blagostanja. Jedan od ključnih instrumenata za uspješno vođenje takvih destinacija su pokazatelji[19].

Obrazovni zahtjevi za upravljanje ekoturizmom:

ZNANJE	- **suvremena filozofija i etika prema ekoturizmu** - **temeljna ekološka i geomorfološka načela** - **dinamika i međuodnos biljnog i životinjskog svijeta** - **ekološki utjecaji i menadžment koji se odnose na ekoturizam** - **ekološki održivi razvoj i načela upravljanja okolišem** - **kulturna baština i načela upravljanja kulturnom baštinom** - **teorija poslovnog menadžmenta** - **poslovna praksa ekoturizma**
VJEŠTINE	- sposobnost filozofske i etičke prakse u upravljanju ekoturizmom - vještine u dinamici komunikacije, međusobnoj povezanosti i upravljanju prirodnom i kulturnom baštinom - vještine u poslovnom upravljanju i ekoturističkim poslovnim praksama - vještine u primjeni teorije vodstva - vještine u prepoznavanju, vrednovanju i rješavanju okolišnih, socijalnih i kulturnih utjecaja vezanih za turizam
STAVOVI	- uvažavanje načela ekološki održivog razvoja - uvažavanje etičke poslovne prakse - svijest o važnosti zaštite okoliša i baštine prilikom upravljanja eko turističkom industrijom - uvažavanje etičkih ekoturističkih operacija - poticanje etičkog profila ekoturizma u javnosti kroz ekološki odgovorne ekoturističke operacije

Izvor: obrada autora prema Smolcic Jurdana, D.; Specific knowledge for managing ecotourism destinations,Tourism and hospitality management, vol.15, br.2, Opatija, 2009., str. 276

[19] Smolcic Jurdana, D.; op.cit., str. 274.

Kako bi se u ekoturizmu poboljšali planiranje i menadžment, trebalo bi se uzeti u obzir sve ekoturističke komponente i moguće interakcije kroz vrijeme. Buduće istraživanje trebalo bi počivati na postojećim okvirima kako bi se povećala analitička sposobnost u adekvatnom menadžmentu ovog značajnog i važnog turističkog proizvoda. Samo s jasnim razumijevanjem ekoturizma, on kao takav može biti promoviran kao metoda održivog razvoja.

2.7. GLAVNA OBILJEŽJA POTRAŽNJE EKOTURIZMA

Ekoturist ili odgovorni turist je novi tip putnika koji želi doživjeti nova iskustva aktivnim sudjelovanjem u načinu života mjesta koje posjećuje. Iako su ekoturizam i održivi turizam različiti pojmovi, za ekoturiste i „održive“ turiste karakteristični su slični oblici ponašanja. Spektar ekoloških turističkih aktivnosti može varirati od tzv. „tvrdih“ (hard) do tzv. „mekih“ (soft) aktivnosti. U „tvrdim“ aktivnostima sudjeluje mali broj visoko motiviranih sudionika, koji odlaze na duga, specijalizirana putovanja, fizički su aktivni, spremni su na nižu kvalitetu smještaja i ne očekuju gotovo nikakve usluge. Cilj takvih aktivnosti jest osobno iskustvo dodira s prirodom, odnosno pomaganje u njezinom očuvanju uz pomoć raznih aktivnosti kao što su čišćenje od otpada, briga za ugrožene životinjske vrste i sl.

„Meke“ aktivnosti obuhvaćaju ekoturističko iskustvo koje se kombinira s ostalim oblicima turizma, avanturističkim i kulturnim aktivnostima, pa i s masovnim turizmom. Riječ je o kratkotrajnim putovanjima u velikim grupama čiji su sudionici fizički pasivni, zadovoljavaju se promatranjem i interpretacijom onoga što vide i očekuju visoku kvalitetu smještaja i usluga[20].

[20] Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006, str.158

3. EKOTURIZAM U HRVATSKOJ

3.1. STANJE, PERSPEKTIVE I RAZVOJ

Hrvatska, u usporedbi s drugim europskim zemljama, ima visoku razinu očuvanosti prirode. Također se ističe i očuvanošću ekoloških sustava i staništa te velikom biološkom i krajobraznom raznolikošću.

Ekoturizam je u Hrvatskoj vrlo slabo razvijen, te se može zaključiti da Hrvatska nije relevantna ekoturistička destinacija. Osnovna značajka stanja ekoturizma u Hrvatskoj jest da on gotovo uopće ne egzistira, dok mu je razvojna perspektiva razmjerno dobra, barem što se tiče raspoloživih prirodnih resursa. Društveni uvjeti razvoja ekoturizma dosta su nepovoljni jer još nema stvarnih ekonomskih poticaja razvoju ekoturizma,a vrlo često ni osnovnih infrastrukturnih preduvjeta, posebice na lokalnoj razini. Jedna od važnijih razloga za takvu situaciju je pretjerana orijentacija na pomorski odmorišni turizam, koji još uvijek donosi vrlo visoke profite u odnosu na uloženi trud i tako privlači većinu turističkih investicija. Razvoj ekoturizma nema stvarnu podršku ni među turističkim stručnjacima ni među političarima, iako se pojam ekoturizam deklarativno koristi u cilju promocije i formiranja cijena turističkih usluga.

Prostorne mogućnosti razvoja ekoturizma u Hrvatskoj često su sužene na zaštićena područja, iako ni tamo zapravo nije riječ o ekoturizmu u pravom smislu riječi.[21]

Jedno od prvih istraživanja o turističkoj ponudi i razini devastacije zaštićenih prirodnih područja u Hrvatskoj provedeno je 1997. godine. U istraživanje se uglavnom uključuju parkovi prirode, a uključuju broj i vrstu posjetitelja. Zabilježen broj turista bio je oko 651.000 u 1997. godini, od čega je 80% bilo međunarodnih posjetitelja i broj je izrazito varirao od parka do parka, ovisno o infrastrukturnim priključcima, marketinškom zastupanju parka na nacionalnoj i međunarodnoj razini i odgovarajućih usluga, kao što su hoteli, kulturni sadržaj, ugostiteljska ponuda, itd. Prepreke intenzivnom razvoju ekoturizma koje su identificirane u istraživanju iz 1997. godine i dalje su, u nešto oslabljenom obliku, prisutne i danas. Najčešći problemi su slijedeći[22]:

[21] Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006, str.159

[22] Tišma, S., et.al.: Analysis of ecotourism development potential in protected areas in the Republic of Croatia

- neodgovarajuća zaštita prirode i kontrola posjetitelja u parku,
- nedovoljno razvijena infrastruktura,
- nedostatak sustavno stvorene turističke ponude u zaštićenim područjima i nedostatak
- suradnje s lokalnim i županijskim dužnosnicima,
- problemi s vlasničkim zakonima i procesom privatizacije,
- manjkav koncept prostornog uređenja,
- urbanizacija i bespravne gradnje u parkovima,
- nedostatak ljudskih resursa, nedostatak financijskih sredstava.

Aktivnosti karakteristične za ekoturizam kao što su kajakaštvo, rafting, promatranje ptica i sl. uglavnom vode agencije locirane u Zagrebu i drugim većim gradovima, te u inozemstvu.

Iz svega navedenog jasno je da za razvoj ekoturizma u Hrvatskoj ima potencijala s obzirom na bogatstvo prirodnih resursa, ali je očito da se bez većih promjena institucionalnoga u društveno – političkog okruženja ne mogu očekivati veće promjene[23] .

and recommendations, Croatian international relations review, vol.12, br.44/45, 2006., str. 109.

[23] Klarić ,Z.; Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno, Zagreb 2006, str.161

3.2. EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA I EKOTURIZAM

Hrvatska ima jako dobre komparativne prednosti za razvoj ekološke poljoprivrede i na njoj temeljenog ekoturizma:

– nezagađen zrak,

- izdašne izvore čiste vode,
- plodno tlo i velik dio neobrađenih površina,
- u nekim krajevima još uvijek tradicionalnu poljoprivrednu proizvodnju.

Ove komparativne prednosti još uvijek nisu pretvorene u konkurentske prednosti. Razvojem konvencionalne poljoprivrede i GMO proizvoda, raste interes za usvajanjem znanja o ekološkoj proizvodnji i pravilnoj prehrani. Ekoturiste čine obrazovani, informirani i znatiželjni pojedinci koji žele usvojiti nova znanja i stavove na licu mjesta. Tu dolazi do izražaja obrazovna dimenzija ekoturizma koju može osigurati svako eko-agro-turističko gospodarstvo[24].



Izvor: vlastita izrada autora

[24] www.vsmti.hr/en/.../2785-ekoturizam-autorizirana-predavanja-i-primjeri-vjezbi.html

U Strategiji razvoja hrvatskog turizma do 2010. godine, kao snaga hrvatskog turizma spominje se ekološki čisto prirodno okruženje, dok se kao prilika za razvoj hrvatskog turizma spominje nezagađeno tlo pogodno za proizvodnju „zdrave“ hrane, odnosno ekološka poljoprivreda[25].

GODINA	UKUPNO KORIŠTENO POLJ. ZEMLJIŠTE/ha	EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA PROIZVODNJA /ha	UDIO EKOLOŠKE PROIZVODNJE U UKUPNO KORIŠTENOM ZEMLJIŠTU
2010.	1.300.000	23.282,37	1,80
2011.	1.300.000	32.035,80	2,46
2012.	1.300.000	31.903,59	2,45
2013.	1.300.000	40.640,65	3,12

Izvor: obrada autora prema :Ministarstvo poljoprivrede (2014)

Za Hrvatsku je vrijedno napomenuti kako ona ima iznimno povoljne uvjete za razvoj ekološke proizvodnje, ekoturizma, tj. ekoagroturizma. No nažalost svi ti potencijali su nedovoljno iskorišteni. Najveći ograničavajući čimbenik razvoja ovih oblika turizma je nedostatak prave strategije kojom bi se stimulirao i potaknuo razvoj mnogih potencijalnih turističkih destinacija koje još nisu valorizirale svoje potencijale u svrhu razvoja ekoturizma, te je bitno istaknuti manjkavost adekvatnog znanja i iskustva iz područja ekološke proizvodnje i nedostatak jasnih profitabilnih proizvodnih programa i državnih poticaja.

[25] Ministarstvo turizma Republike Hrvatske (2003.), „Strategija razvoja hrvatskog turizma do 2010. godine“ , str. 14.

3.3.PRIMJER U HRVATSKOJ, EKO SELO ŽUMBERAK

PARK PRIRODE ŽUMBERAK - SAMOBORSKO GORJE visinski se proteže od 180 do 1.178 m s najvišim vrhom Svetom Gerom. Istočni je dio niži i vrlo raščlanjen, a obuhvaća područje Samoborske gore s vrhovima Japetićem (871 m) i Plešivicom (780 m), te dolinama brojnih rječica. U svom sastavu nema niti jednog gradskog naselja, te predstavlja isključivo ruralno područje. Vrlo je pogodan za šetnje i planinarenje, brdski biciklizam, te eko-turizam[26].



Izvor: http://www.park-zumberak.hr/upute_kako_do_parka_prirode.html

Veći dio Parka je prometno povezan sa Samoborom ili Jastrebarskim putem prijevozničke tvrtke "Samoborček" d.o.o. Vozni red autobusa se sezonski mijenja pa ga je prije polaska na put nužno provjeriti.

Što se tiče smještaja prespavati se može u planinarskim domovima, izletištima, seoskim domaćinstvima, u obnovljenom starom mlinu ili u prostoru namijenjenom robinzonskom turizmu. Svi objekti gdje imamo adrese i kontakte smješteni su na području Parka prirode, a za one u njegovoj bližoj okolici (Samobor, Jastrebarsko, Ozalj), web stranica upućuje na web stranice turističkih zajednica gradova i županije.

[26] http://www.idemvan.hr/mjesto/zumberak-samoborsko-gorje/2412/

3.3.1. CJENIK

VRSTA PROGRAMA/ DJELATNOSTI/ USLUGA

- Edukativni program za djecu u Eko-centru Budinjak u trajanju cca 5h (cijena po osobi)* - **40,00 kn**
- Edukativni program za djecu u Eko-centru Slani Dol u trajanju od cca 3h (cijena po osobi)* -**25,00 kn**
- Stručno vođenje u trajanju do 4 sata (cijena po grupi do 30 osoba)* - **550,00 kn**
- Stručno vođenje u trajanju više od 4 sata (cijena po grupi do 30 osoba)* - **800,00 kn**
- Najam prezentacijske dvorane u Eko-centru Slani Dol (60m2) s mogućnošću korištenja kuhinje i otvorene terase - u trajanju do 4 sata - **250,00 kn**
- Najam prezentacijske dvorane u Eko-centru Slani Dol (60m2) s mogućnošću korištenja kuhinje i otvorene terase – cjelodnevni najam - **500,00 kn**
- Održavanje koncerata na otvorenom prostoru - **2.000,00 kn**
- Snimanje u komercijalne svrhe u trajanju do 6 sati - **1.500,00 kn**
- Snimanje u komercijalne svrhe u trajanju više od 6 sati - **3.000,00 kn**
- Snimanje parka prirode iz zraka - **5.000,00 kn**
- Održavanje biciklističkih cestovnih natjecanja - **1.000,00 kn**
- Održavanje biciklističkih brdskih natjecanja (jednokratno) - **3.000,00 kn**
- Održavanje maratonskih utrka - **1.000,00 kn**
- Održavanje orijentacijskog trčanja - **1.000,00 kn**
- Održavanje paragliding natjecanja - **2.000,00 kn**
- Održavanje natjecanja u sportskom penjanju - **2.000,00 kn**
- Održavanje pustolovnih utrka - **2.000,00 kn**
- Održavanje paintball natjecanja - **2.000,00 kn**
- Održavanje automobilističkih natjecanja lokalnog karaktera - **10.000,00 kn**
- Održavanje auto utrka revijalnog tipa lokalnog do državnog karaktera - **5.000,00 kn**
- Održavanje automobilističkih natjecanja europskog karaktera I kat. - **20.00,00 kn**
- Održavanje auto utrka revijalnog tipa međunarodnog karaktera - **10.000,00 kn**
- Sat rada traktora – **200.00 kn**

Napomene: ulaz u Park se ne naplaćuje i PDV je uključen u cijenu usluga[27]

3.3.2 DESTINACIJE

BUDINJAK

U središnjem dijelu Žumberka, blizu najviše točke na magistralnoj cesti između Bregane i Krašića nalazi se Budinjak, mjestašce s tek desetak stanovnika i iznimno bogatom prošlošću. Krijući se tisućljećima iza legende o vilama i vilenjacima koji plešu kolo na Budinjačkom polju, jedno od najznačajnijih arheoloških nalazišta u Hrvatskoj ostalo je gotovo u potpunosti sačuvano sve do današnjih dana.
Na jednom od brežuljaka, koji okružuju mjesto, početkom 19. stoljeća sagrađena je rimokatolička kapela sv. Petronile. Jednostavna građevina sa zvonikom na preslicu širom je Žumberka postala poznata zbog prekrasnog vidika.
U Budinjaku se nalazi i posjetiteljski centar Javne ustanove – Eko-centar Budinjak.

JAPETIĆ

Japetić je najviši vrh Samoborskog gorja. Nalazi se na 879 m nadmorske visine. Omiljeno je odredište izletnika i planinara. Nedaleko vrha nalazi se Planinarski dom Žitnica. Na vrhu je postavljena 12 metara visoka piramida koja je do 1960.bila na Sljemenu. S nje se pruža lijepi pogled na gorsku i sjeverozapadnu Hrvatsku te Sloveniju sve do Alpa.
Sam vrh obrasta šuma, a na grebenima i osunčanim padinama nalazimo livade sa brojnim zaštićenim i ugroženim biljnim vrstama. Japetić je omiljeno okupljalište paraglajdera. Na livadi ispod Planinarskog doma održavaju svoja natjecanja.

KUPČINA ŽUMBERAČKA i ŽUMBERAK

U srcu Žumberka nalaze se dvije skrovite doline vrijedne pažnje. U jednoj od njih smjestilo se selo Kupčina Žumberačka , a u drugoj Žumberak. Sela su udaljena cca 1,5 km jedno od drugog.

Kupčina Žumberačka je selo očuvane tradicionalne arhitekture u kojem se nalazi interesantna crkvica Sv. Roka sa zvonikom na preslicu. Rječica koja protječe kroz selo

[27] http://www.park-zumberak.hr/cjenik.html

ima isto ime-Kupčina i najduži je vodotok u našem Parku. Lijevi je pritok rijeke Kupe. Izvire na više mjesta, oko 1 kilometar uzvodno od zadnje kuće u selu. Do izvora se može lagano prošetati seoskim putem kroz "aleju drijenaka". Ovi izvori predstavljaju najveće izvore na području Parka. U susjednoj dolini nalazi se selo Žumberak. Tu se nalazi i jedinstveni sačuvani pil-stup sramote na kojem su bili kažnjavani prijestupnici. U neposrednoj blizini je i župni dvor-kurija, podignuta 1744., sa crkvom Sv. Nikole (oko 1645.) koja se odlikuje gotičkim portalom.

MRZLO POLJE – GORNJA VAS

Tek nekoliko kilometara udaljeno od Budinjaka, u plodnoj udolini kroz koju teku čak tri bistra planinska potoka, mjesto je Mrzlo Polje. Na jedinom pravom krškom polju cijelog brdskog masiva, sa svih strana zatvorenom šumovitim padinama, mnoštvo je ponora kroz koje voda otječe u podzemlje.

Na putu prema Glušinji, na osami, grkokatolička je župna crkva Sv.Petra i Pavla. Zaselak Javor, na putu prema Gornjoj Vasi, rijetko je očuvan tradicijski graditeljski sklop s drvenim stambenim kućama i gospodarskim objektima poput svinjca i štale.

U Gornjoj Vasi što se smjestila na planinskoj kosi otvara se širok pogled prema južnim vrhovima Žumberka i ravnici uz Kupu iza njih. Još dalje, na rubu jugoistočnog horizonta nazire se Petrova Gora, a na jugozapadnom markantna silueta Kleka, legendarne planine na kojoj caruju vještice.

OKIĆ

Pitomi okićki kraj smjestio se u krajnjem jugoistočnom dijelu Samoborskog gorja, dvadesetak kilometara jugozapadno od Zagreba, na pola puta između Samobora i Jastrebarskog. Najmarkantnija točka ovog kraja je sam Okić na čijim stijenama je sagrađen Stari Grad. To je jedan od najstarijih srednjovjekovni plemićkih gradova na osebujnom položaju vrlo vrijedne očuvane romaničke arhitekture jedinstven u kontinentalnoj Hrvatskoj. Ovim imenom obilježena su obližnja naselja; Novo Selo Okićko, Sv. Martin pod Okićem, a poznate su i okićke trešnje. Zapadno nalazimo šume, a na istočnim i južnim obroncima one su pretvorene u vinograde i voćnjake. Biljni i životinjski svijet promatra se kao dio cjeline Samoborskog gorja. Za posjetiti je vrijedna

i Etno-kuća pod Okićem, a šetnja i alpinističko penjanje po stijenama oko staroga grada započinje kod Planinarskog doma Maks Plotnikov.

PLEŠEVICA

Plešivica je gorski masiv uglavnom prekriven gustom šumom s najvišim vrhom zvanim Čerga. U šumama ima dosta crnogoričnog drveća. Ono nije autohtono, već je posljedica pošumljavanja. Na vrhu je postavljen razgledni toranj na 778 m nadmorske visine. Prvi je bio izgrađen od drveta, ali je izgorio 1881. Današnji datira iz 1905.godine. S njega se pruža lijepi pogled na južne obronke gore, gdje su razbacana sela i vinogradi.

Južna ekspozicija i blagi tereni idealni su uvjeti za rast vinove loze, te je Plešivica jedno od poznatijih vinorodnih krajeva u Hrvatskoj. Koliko je poznata po svojim vinogradima i vinskim cestama toliko je privlačna i planinarima. Duga je i bogata planinarska tradicija u Samoborskom gorju. Središnje mjesto na Plešivici također nosi isti naziv. Ono je poznato po svojim vinskim svečanostima i bogatoj ponudi Plešivičke vinske ceste, te već tradicionalnom Sanjkaškom kupu koji se održava u siječnju.

RADATOVIĆI

Slikovito mjestašce u zapadnom dijelu Parka smješteno na padinama Žumberačke gore odakle se pruža širok i prekrasan vidik na Veliku i Malu Kapelu, Klek, dio Bele Krajine i Sv. Geru. Radatovići ili Sveta Nedjelja jedna je od starijih, a možda i najstarija župa na Žumberku.

Stanovnici se uglavnom bave poljoprivredom i proizvodnjom domaće hrane.
U zgradi bivše osnovne škole krije se mala etnografska zbirka i freska Zlatka Price i Nikole Reisera. Naslikana je 1943. godine, za vrijeme II svjetskog rata i antiratne je tematike. Vrlo je rijetka, no trenutno se ne može vidjeti jer su istraživanja u tijeku.

SLANI DOL

Selo neobičnog imena smješteno na 500 m nadmorske visine, udaljeno je 7 km od Samobora. U selu se nalazi kapelica Sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca. Na dan njegove svetkovine u svibnju održava se proštenje i slavi se dan sela. Za lijepa vremena iz ovoga mjesta pružaju se pogledi na gore sjeverozapadne Hrvatske (Medvednica, Ivanščica, Strahinjčica).

SLAPNICA

Jedna od najljepših potočnih dolina je dolina Slapnica. Potok je dobio svoje ime po brojnim slapištima i kaskadama niz koje se voda spušta uskom i duboko usječenom dolinom dužine 10 km. U dolini se ljepotom izdvaja Vranjački slap koji je optočen sedrom - "živom" stijenom koja i danas nastaje. Nešto uzvodnije se nalazi slap Brisalo - jedan od najviših slapova našeg Parka niz koji se voda obrušava u malo bistro jezerce.

Na kraju doline nalazi se jedina stalno naseljena kuća u dolini - Draganov mlin. Stotinjak metara uzvodno nalazi se i izvorište Slapnice u čijem se zaleđu skriva pravi krški svijet.
Južno, na ušću Slapnice i Kupčine, može se razgledati kurija, staro seosko gospodarstvo plemenite obitelji Medven, sagrađeno 1868.

SOŠICE

U najprostranijem krškom polju Žumberačke gore leže Sošice, mjesto čije se najstarije ime – Sussiz, po prvi puta spominje u dokumentu što ga je daleke 1249. godine potpisao Bernard, vlasnik nedaleke utvrde Sichelberg (Stari grad Žumberak). Kada se sljedeći puta u 16. st. ponovno spominju u dokumentima, žumberačko je područje, opustošeno turskim osvajanjima, već postalo dijelom Vojne krajine.

Zahvaljujući svome smještaju, Sošice su od davnih povijesnih vremena bile ne samo jedno od najvećih žumberačkih naselja, već i najizrazitije žumberačko središte, a danas su jedno od turistički najposjećenijih mjesta na Žumberku.
U blizini jedna je od dviju najstarijih škola u Žumberku, otvorena 1769. godine., kao i istovremena u Mrzlom Polju. Uz put prema sjevernom dijelu sela, na rubu polja mala je kapelica, a do kapele sv. Antuna pustinjaka s kraja 19.stoljeća tek je nekoliko stotina metara.

STOJDRAGA

U mjestu, čije se ime u povijesnim dokumentima spominje još davne 1447. godine, za lijepa se vremena može uživati u pogledu na doline Krke i Save, brežuljke Hrvatskog zagorja i masiv Zagrebačke gore. Snijegom pokriveni vrhovi Kamniških Alpi i oni

udaljeniji, Julijskih, s Triglavom, uljepšat će sjeverozapadni horizont u dane iznimno čiste atmosfere i još dugo boraviti u sjećanju promatrača.

SVETA GERA

Najviši vrh Žumberačke gore, ali i cijele sjeverozapadne Hrvatske , Sveta Gera, s visinom od 1178 m izdaleka je uočljiv po visokom telekomunikacijskom tornju postavljenom 1984. godine.

Nalazi se uza samu granicu sa Slovenijom, a okružen je gustom šumom i gorskim livadama Kaštanice. Početkom 90-ih godina prošloga stoljeća obavljena su arheološka istraživanja te su ostaci kamene crkve zaštićeni prepoznatljivim drvenim pokrovom, a unutar crkve nalazi se i malo planinarsko sklonište. Sa slovenske strane stoje ostaci crkvice Sv. Jere. Zanimljivo je da državna granica prolazi točno sredinom između ostataka dviju crkvica.

VIVODINA

Staro selo Vivodina smješteno je na uzvisini nedaleko Ozlja, u sjeverozapadnom dijelu Karlovačke županije, odakle je lijep pogled na okolne zaselke, šume i vinograde. Župna crkva sv. Lovre s visokim zvonikom vrijedan je spomenik baroknoga graditeljstva cijeloga kraja.

U neposrednoj blizini crkve je osnovna škola, jedna od rijetkih u žumberačkom kraju koje još broje nekoliko učenika. Na sjeveru se pogled pruža prema Sv. Geri, dok je južno rijeka Kupa, a zapadno granicu prema Sloveniji čini potok Kamenica. Cijeli kraj s preko 25 sela i zaselaka ponosi se prekrasnom očuvanom prirodom i skladno oblikovanim krajobrazom nastalim dugogodišnjim utjecajem čovjeka – ovdje je, naime, vinogradarstvo već stoljećima važna djelatnost, i postaje sve važnija, usprkos sve manjem broju stanovnika.

ZEČAK

Na nadmorskoj visini od 795 m, s ove travnjačke zaravni u istočnom dijelu Žumberka pruža se prelijep pogled na okolna brda, sve do Sv. Gere - najvišeg vrha Žumberačke gore na zapadu i Japetića– najvišeg vrha Samoborskoga gorja na istoku te na mala, uokolo raštrkana sela[28].

3.3.3. AKTIVNOSTI

Ponuda aktivnosti parka prirode Žumberka je bogata, te ćemo krenuti od *edukacijskih programa* koji nude jednodnevni edukativni program „ mladi čuvar prirode“ koji je namijenjen za djecu osnovnoškolskog i predškolskog uzrasta.
U zaštićenim područjima čuvari prirode imaju važnu ulogu. Oni na terenu putem promatranja i opažanja vode brigu o zaštiti prirode i okoliša. Edukativni program "Mladi čuvar prirode" osmišljen je kako bi djeca na neposredan način, opažanjem kroz igru, učenjem te grupnim i samostalnim radom upoznala prirodne i kulturne vrijednosti svoga zavičaja.

Edukacijski programi se odvijaju u eko – centrima Budinjak (duži program) i Slani Dol (kraći program).

Cijena dužeg edukativnog programa u Eko – centru Budinjak iznosi 40,00 kn po učeniku, a kraćeg u Eko – centru Slani Dol 25,00kn po učeniku.

Djeci se to nastoji prikazati na što zanimljiviji način kroz zabavne i edukativne radionice gdje djeca upoznaju sve faze u razvoju povrtnica te kroz sjetvu i sadnju uče o važnosti uzgajanja vlastite hrane, zatim kroz igru i istraživanje u prirodi djeca uče o šumi i drveću koja odaberu, a potom ispunjavaju radne listiće i bilježe svoja mjerenja i zapažanja; "glume" drveće, otkrivaju nepoznate predmete iz šume, a uz pomoć povećala broje godove i određuju strane svijeta i dr.

Pješačenje je jedna od aktivnosti gdje se nude razne staze za pješačenje[29]:

1) **Poučne staze:**

[28] http://www.park-zumberak.hr/destinacije/zecak.html

[29] http://www.park-zumberak.hr/aktivnosti/pjesacenje.html

- ŽUMBERAČKI ARHEOLOŠKI PUT – duljina 53 km, vrijeme obilaska 7 h (auto + pješice)
- STAZA KNEŽEVA U ARHEOLOŠKOME PARKU U BUDINJAKU – duljina 4,2 km, vrijeme obilaska 2 h
- GDJE VOĆE ZRI – duljina 2 km, vrijeme obilaska 1 h
- IZVORI ŽIVOTA – duljina 800 m, vrijeme obilaska 45 min

2) **Pješačke staze:**

- PUT KRALJICE BUKVE – duljina 35 km, vrijeme obilaska 12 h



Izvor: http://www.park-zumberak.hr/aktivnosti/pjesacenje.html

Prva pješačka poučna staza na području Parka prirode, nazvana po jedinstvenom primjerku bukve besprijekorno ravnog stabla koje raste kod Blaževog brda, vodi od Sošica do Slanog Dola.

3) **Planinarski putovi**

Područje Parka je premreženo s oko 350 kilometara označenih planinarskih staza koje prolaze njegovim najljepšim, ali i skrivenim predjelima.

Iduća aktivnost je *biciklizam* gdje se u parku prirode se nalazi više od 200 km označenih biciklističkih staza koje su organizirane i označene brojevima 1-4, a povezuju ih "biciklističke poveznice".

Staze:

- VILINSKA STAZA (broj 1) - Grdanjci – Medven Draga

- STAZA 1A

  TEHNIČKI PODACI:

  DULJINA: 43 km
  PODLOGA: asfalt
  POTREBNO VRIJEME: 3 - 5.30h
  TEHNIČKA ZAHTJEVNOST: 1/5
  FIZIČKA ZAHTJEVNOST: 3/5
  MOGUĆNOST OKRIJEPE: Grdanjci, Gabovica, Stojdraga, Budinjak, Gornja Vas, Kostanjevac

- STAZA 1B

  TEHNIČKI PODACI:
  DULJINA: 54 km
  PODLOGA: asfalt, makadam
  POTREBNO VRIJEME: 3.30 - 6h
  TEHNIČKA ZAHTJEVNOST: 3/5
  FIZIČKA ZAHTJEVNOST: 4/5
  MOGUĆNOST OKRIJEPE: Grdanjci, Gabovica, Stojdraga, Budinjak, Gornja Vas, Sošice, Gornji Oštrc, Tupčina, Kostanjevac

- STAZA SLAPOVA (broj 2)- Medven Draga – Grdanjci

  TEHNIČKI PODACI:
  DULJINA: 36 km
  PODLOGA: makadam
  POTREBNO VRIJEME: 3 - 5.15h
  TEHNIČKA ZAHTJEVNOST: 2/5
  FIZIČKA ZAHTJEVNOST: 3/5
  MOGUĆNOST OKRIJEPE: Koretići, Gabovica, Grdanjci

- STAZA ŠIŠMIŠA (broj 3)- Samobor – Samobor

- STAZA 3a

  TEHNIČKI PODACI:
  DULJINA: 54 km
  PODLOGA: asfalt, makadam, šumski put

POTREBNO VRIJEME: 4 - 6h
TEHNIČKA ZAHTJEVNOST: 4/5
FIZIČKA ZAHTJEVNOST: 4/5
MOGUĆNOST OKRIJEPE: Samobor, Bregana, Grdanjci, Gabrovica, Koretići, Smerovišće

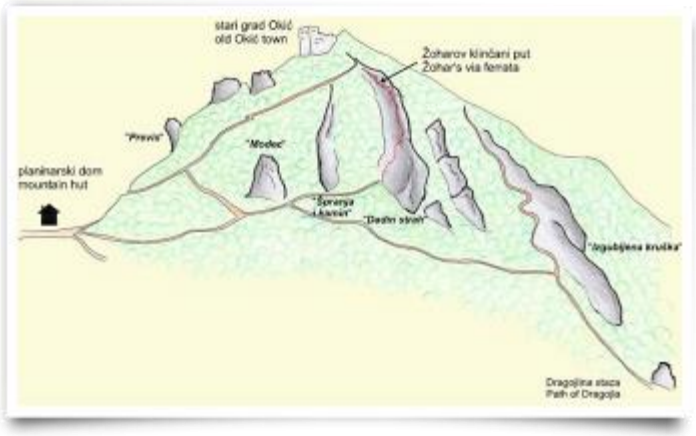
- STAZA 3b
  TEHNIČKI PODACI:
  DULJINA: 65,5 km
  PODLOGA: asfalt, makadam, šumski put
  POTREBNO VRIJEME: 4.30 - 7h
  TEHNIČKA ZAHTJEVNOST: 4/5
  FIZIČKA ZAHTJEVNOST: 4/5
  MOGUĆNOST OKRIJEPE: Samobor, Bregana, Grdanjci, Gabrovica, Koretići, Japetić, Slani Dol

- STAZA SVETE GERE (broj 4)- Ozalj – Sošice
  TEHNIČKI PODACI:
  DULJINA: 59 km
  PODLOGA: asfalt, makadam
  POTREBNO VRIJEME: 4 - 8h
  TEHNIČKA ZAHTJEVNOST: 2/5
  FIZIČKA ZAHTJEVNOST: 4/5
  MOGUĆNOST OKRIJEPE: Ozalj, Zajačko selo, Vrhovac, Vivodina, Radatovići, Sekulići, Sošice

Aktivnost *planinarenje* na području Parka prirode "Žumberak-Samoborsko gorje" ili u njegovoj neposrednoj blizini ima 2 penjališta :

- penjalište Okić koje se nalazi unutar granica parka
- penjalište Terihaji.

Orijentacijska shema svih sektora na penjalištu Okić:



Izvor: http://www.park-zumberak.hr/aktivnosti/penjanje.html

Jedna od atraktivnijih aktivnosti je *paragliding*, a u parku postoje dva registrirana terena za letenje, te jedan neregistriran.

Registrirani tereni za letenje su Japetić i Plešivica, te Samoborsko gorje.

JAPETIĆ

Kategorija: A1

Koordinate: (WGS 84) N45°44’28’’ / E015°36’13’’

Smjer vjetra: SE-S-SW

Visina: 820 m.

Opis: Startno mjesto se nalazi odmah ispod planinarskog doma Žitnica. Start je prostran i dugačak, pa je pogodan i za početnike.

Sletište: Gorica Svetojanska

Koordinate: (WGS 84) N45°42’54’’ / E015°35’56’’

Visina :240 m.

Opis sletišta: sletište se nalazi u Gorici Svetojanskoj ispod crkve i groblja.

Operater: Zrakoplovni klub Parafreek, Starogradska 15, Samobor

PLEŠIVICA

Kategorija: A-B/1

Koordinate: (WGS 84) N 45°44’16” / E 015°40’04”

Smjer vjetra: S-SW

Visina: 779 m.

Opis: Start se nalazi na vrhu brda Plešivica. Prilaz je sa sjeverne ili južne strane planinarskim putem.

Sletište: livada južno od sela Plešivica

Koordinate: (WGS 84) N 45°43’55” / E 015°40’28”

Visina :200 m.

Operater: Klub slobodnog letenja (KSL), ŠD „Sutinska vrela”, Dvoriček 2, 10090 Zagreb

I posljednja aktivnost nam ostaje *jahanje* koje nije rezervirano samo za djecu jer čak 20 konja i šest ponija na raspolaganju je svakome tko je željan okušati se. Dostupna je i škola jahanja koja uključuje engleski i western stil za početnike, dok se za one smjelije organiziraju terenska jahanja kroz divljinu bez obzira na vremenske prilike.
Zimi možete čak uživati u nordijskom skijanju, a u dogovoru s vlasnicima imanja može se provesti i u vožnji džipom.

3.3.4. Događanja

PLANINARSKI POHODI

Organizirani su razni planinarski i pješački pohodi; primjer- tradicionalni zimski hodočasnički pohod na Svetu Geru održava se svake godine zadnju nedjelju u siječnju. Nakon uspona kojem je start u Sošicama, u kapeli sv. Ilije na Svetoj Geri služi se misa na kojoj se okupi više stotina planinara. Uz ovaj slijede još mnogobrojni pohodi koji su organizirani tijekom cijele godine.

SPORTSKE PRIREDBE I NATJECANJA

Planinsko trčanje - JASKANSKI EKO TRAIL MARATON – PLANINSKI KUP HRVATSKE- ovo natjecanje organizatori opisuju kao najljepši, najatraktivniji i najteži planinski maraton u Hrvatskoj i čini se da nimalo ne griješe – Hrvatski atletski savez i Hrvatska udruga za cestovno i planinsko trčanje upravo su ovu utrku 2013. godine odabrali za 1. Prvenstvo Hrvatske u planinskom trčanju na duge staze!

Cestovno trčanje - MEĐUNARODNA „ŽUMBERAČKA UTRKA“

"Žumberačka utrka" je međunarodni polumaraton koji se od 1996. godine svakoga rujna održava u Sošicama. Organizira ga Atletski klub Žumberak, nositelj brojnih ekipnih i pojedinačnih prvenstava u maratonu i polumaratonu čiji su atletičari već deset uzastopnih godina pobjednici Hrvatskog cestovnog kupa.

Orijentacijsko trčanje – OTVORENO PRVENSTVO SAMOBORA

3.3.5. Smještaj

Što se tiče ugostiteljske ponude na imanju je izgrađena tradicionalna blagavaonica s rustikalnim namještajem u kojoj se poslužuju domaći specijaliteti, a prenoćiti se može u dvokrevetnim sobama ili bungalovima. Po dogovoru u sklopu ovoga eko imanja mogu se organizirati i razni kongresi , koncerti ili druge svečanosti.
Cijene nisu jasno navedene, a u ponudama dana prosječna cijena noćenja iznosi oko 200 kn.

4. EKOTURIZAM U ASUTRALIJI

Ekoturizam u Australiji raste u veličini, u relevantnosti i važnosti. Kombinirani godišnji prihod od ekoturizama Australije je narastao na 1.12B $ i to je samo djelić koji se temelji na turizmu u cijeloj regionalnoj Australiji. U mnogim gradovima i regijama uloga turizma je dobro shvaćena, bilo glavni ili jedan od glavnih, izravno ili indirektnih poslodavaca uvodi nove ljude i ideje u vrijeme kada raste sektor. Ekoturizam donosi održivi rast regije, osigurava smisleno zaposlenje i mogućnosti za lokalne mlade ljude, te vrijednost spoznaja onih koji razumiju zemlju i njezinu kulturu.

Ključna postignuća[30]:

- Ponovno bavljenje svim krajolicima
- Osigurana kratkoročna sredstva za programe
- Razvijen opis poslova i strateške smjernice za program
- Više od 40% svih prihvatljivih finalista imaju ECO certifikat za 2014. Qantas - Australske turističke nagrade

[30] http://www.ecotourism.org.au/assets/Uploads/EcotourismAustralia-Annual-Report-14-15-Sml.pdf

- Ekoturizam Australije se udružio s TripAdvisor- om kako bi pokrenuo GreenLeaders-programe u Australiji

4.1. Važnost ekoturizma u Australiji

- ✓ Turizam pridonosi više od 100 milijardi $ australskom gospodarstvu (2014), te se očekuje da će rasti po stopi od 1,6% godišnje u idućih deset godina
- ✓ Turizam generira gotovo milijun radnih mjesta u cijeloj Australiji (ABS)
- ✓ Rast međunarodne posjete je ključni pokretač za turističko - industrijski rast kako bi postigla svoje ciljeve do 2020
- ✓ Australijsko prirodno okruženje je najvažnija atrakcija za međunarodne posjetitelje u
  svi glavnim tržištima
- ✓ Nedavna istraživanja (Deloittes, CSIRO, TA) jasno pokazuju da je australska prirodna prednost glavni magnet za međunarodne posjetitelje
- ✓ Održavanje australskog imidža i ugleda na tržištima je od vitalnog značaja za budući rast i uspjeh u turizmu
- ✓ Ekoturizam je glavni ekonomski generator u ruralnim i udaljenim zajednicama.
- ✓ Ekoturizam pruža održive mogućnosti zapošljavanja koji mogu zamijeniti pad tržišta rada u poljoprivredi i djelatnostima
- ✓ Mnoge ekoturističke tvrtke su mala i srednja poduzeća koja podupiru regionalno gospodarstvo i pružaju snažne društvene ishode kroz razvoj lokalnog ponosa: organiziranje festivala i sličnih događaja.
- ✓ Ekoturizam tvrtke aktivno rade na očuvanju prirodnog područja koji je ključan za njihovo poslovanje.

ZAŠTITA PARKOVA	OBUHVATA OPERATORA	ULAGANJE U BUDUĆNOST	KVALITETA
-Dosljedna i povećana istraživanja za prirodna i kulturna upravljanja baštinom. -Svi komercijalni razvoji unutar zaštićenih područja trebaju ispuniti nacionalne minimalne standarde.	-Glavni razvojni programi da se uključe unosi touroperatera. - postaviti planiranje u turizmu nacionalnih parkova	-podržavanje razvoja proizvoda -razviti ekoturističke planove -poticati istraživanje turizma	-Smanjiti rizik i poboljšati doživljaj posjetitelja

Izvor: obrada autora prema: Lizard Island Resort Pty Ltd QLD - Advanced Ecotourism

4.2. Ekoturizam u nacionalnom parku Kakadu

Kakadu se nalazi na popisu svjetske baštine, kako za kulturne tako i prirodne važnosti. Park je prvi put upisan na Listu svjetske baštine 1981. godine. Kakadu drevni odron kamena obuhvaća više od dvije milijarde godina stare geološke povijesti Zemlje. Nasuprot tome, riječna i obalna poplavna područja su novija, dinamična okruženja, oblikovani promjenom razine mora i velikih poplava svakog tropskog ljeta. To je najveći nacionalni park u Australiji, koji pokriva gotovo 20.000 četvornih kilometara. Više od polovice parka je vlasništvo Aboridžina. U Kakadu tradicionalni vlasnici upravljaju parkom u suradnji s parkovima Australije, te igraju ključnu ulogu u svemu, npr. odluka odbora za hands-on upravljanje korova i divljih životinja. Kakadu je dom za oko 280 različitih vrsta ptica - otprilike trećina svih vrsta ptica u Australiji. Zatim tamo raste oko 2000 različitih vrsta biljaka.

4.4.1. Trgovine i sadržaji

Kakadu ima veliki izbor dućana i ostalih objekata.

JABIRU

To je glavni grad u Kakadu. On ima hotele, kamp parkove i kampove. Većina hotela ima i bazen i poslužuje ručak i večeru.

Ostale usluge:

- servis
- supermarket
- trafika
- pošta (Commonwealth Bank agencija)
- Westpac Bank
- turistički agent (Kakadu Tours)
- medicinski centar i kemičar
- policija
- javni telefoni
- javni Bazen
- knjižnica s pristupom Internetu
- golf
- restorani
- kafić
- pekara

SOUTH ALLIGATOR

Na putu od Darwina, Aurora Kakadu Resort (Južna Alligator) ima restoran; trgovina prodaje hranu i suvenire; benzin, dizel i LPG plin (UNP boce točenje jedini); i bazen, kojeg ga ne-gosti mogu koristiti uz naknadu.

COOINDA

Cooinda je u središtu parka, u Yellow regiji. Gagudju Cooinda Lodge ima sobe, kamp-prikolice i kampove, nudi središnje čvorište za sve posjetitelje koji traže večeru i zabavu. Trgovina tamo prodaje benzin, dizel, hrane i suvenira, te uzima rezervacije za komercijalne ture. Ona ima bazen gdje su ne-gosti dobrodošli, te imaju igralište za djecu.

MARY RIVER ROADHOUSE

Na južnom ulazu u park, Mary River Roadhouse ima motel sobe, kampiranje, bazen, hranu, trgovine i gorivo[31].

4.4.2. Šest sezona

U sjevernoj Australiji je tropsko ljeto (od studenog do ožujka) i suhe sezone (travanj-listopad).

Na Kakadu prevladava šest različitih godišnjih doba, na temelju tisućljetnih aboridžinskih znanja. Postoje suptilne razlike kao putokaz prijelaza iz jedne sezone u drugu - promjene u vremenu, koje biljke su u cvatu…

Svako godišnje doba ima različite sadržaje, a neki dijelovi su zatvoreni poplavama u vrijeme tropskim ljeta[32].

1. Gudjewg/ monsuni
   Od prosinca do ožujka - 24 ° C - 34 ° C
2. Banggerreng Knock 'em /sezona oluja
   travnja - 23 ° C - 34 ° C
3. Yegge /vlažna sezona
   Od svibnja do sredine lipnja - 21 ° C - 33 ° C
4. Wurrgeng / Hladno vrijeme sezone
   Od sredine lipnja do sredine kolovoza - 17 ° C - 32 ° C
5. Gurrung / suho vrijeme
   Od sredine kolovoza do sredine listopada - 23 ° C - 37 ° C
6. Gunumeleng | sezona oluja
   Od sredine listopada do kraja prosinca - 24 ° C - 37 ° C

[31] http://www.parksaustralia.gov.au/kakadu/people/amazing-facts.html

[32] http://www.parksaustralia.gov.au/kakadu/people/seasons.html

4.4.3. Ponuda aktivnosti Kakadu

- ŠETNJE
  - Šetnje u East Alligator regiji

    Može se odabrati uspon na Ubirr sa prekrasnim pogledom ili istražiti bujna prašuma. Vraća korak unatrag u vrijeme visokih pješčanih stupova i drevne kamene umjetnosti. Najbolje je ići u travnju, svibnju,studenom i prosincu.
  - Šetnje u South Alligator regiji

    Može se vidjeti mnoštvo ptica na Billabong šetnji i istražiti kultnu Mamukala močvaru.

    Najbolje je ići u svibnju, pa od srpanja do prosinca.
  - Šetnje u Jabiru regiji

    Posjetiti ga od srpnja do studenog.
  - Šetnje u Nourlangie regiji

    Šetnja s veličanstvenim pogledom i umjetničkom galerijom, te pauza za piknik u obližnjem Billabongu. Može se posjetiti tijekom cijele godine[33].

- Kamena umjetnost

  Kakadu - kamena umjetnost je svjetska klasa - to je jedan od razloga za status svjetske baštine. Slike pružaju fascinantnu evidenciju aboridžinskog života tijekom tisuća godina. Sa slikama starim i do 20.000 godina[34].

- Ture
  - Kulturne ture

    Vođeni tradicionalnim aboridžinskim vodičem, jedu tradicionalno kuhanu hranu ispod zvijezda, slušaju priče o precima…
  - Izleti brodom

    Plovidba kroz močvare, upoznavanje divljih životinja.
  - Ture kampiranja
  - Ribolov ture
  - 4WD ture

    Vožnja džipovima i doživljaj pustolovine po parku.

[33] http://www.parksaustralia.gov.au/kakadu/do/walks.html
[34] http://www.parksaustralia.gov.au/kakadu/do/rock-art.html

- Mjesta za jesti

  Ako želite probati krokodil ili neki drugi egzotični specijalitet, može se pronaći niz domaćih specijaliteta u restoranima hotela u Kakadu.

- Krstarenja

  Guluyambi brod za krstarenje - ovaj izlet je jedini način da se dođe do Ubirr-a nakon poplave koja zatvori cestu, što čini iskustvo koje se ne smije propustiti.

- Vožnja helikopterom

  Lebdjeti nad Australskim najvećim nacionalnim parkom koji slijedi vijuganje rijeka i pogled na drevne kamene nasipe.

- Ribolov i veslanje

  Najpopularnije ribolovna područja su poplavljena za vrijeme sezone monsuna. Bacanje najlonske niti je omiljena razonoda mnogih Kakadu mještana.

- Slapovi

  Tijekom tropskih ljeta Kakadu ima spektakularne slapove.

- Plivanje

  Najsigurnije mjesta za kupanje su javni bazen u Jabiru i bazeni u raznim naseljima i hotelima. Ne preporuča se da ljudi plivaju u Kakadu bazenima, ali neki ljudi se na to odlučile na vlastitu odgovornost. Jer glavni problem su krokodili.

- Tjedan ptica

  Događaj traje od 1.- 9. listopada.

- Događaji

  Najvažniji kojeg treba spomenuti je Mahbilil festival, događa se u Jabiru u rujnu svake godine, te je jednodnevna proslava kulture i zajednice. Obiteljske aktivnosti tijekom dana, uključujući tkanja, slikarstva i bobičastu hranu, nakon čega slijedi večernji program glazbe i plesa.

- Gdje odsjesti?

  KAMPIRANJE

  -Kakadu ima puno parkova i malih kampova, ili se može rezervirati komercijalno kampiranje ili kamp mjesto.

  HOTELI, KABINE I SAFARI KAMPOVI

  REZERVACIJA SMJEŠTAJA

  -Postoji puno smještajnih mogućnosti za Kakadu i okolicu.

- Telefon i Internet

  Većina parka nema mobilnu pokrivenost. Postoji mobilna pokrivenost u Jabiru i Cooinda i na Bowali Visitor centru.

  Wi-Fi i pristup internetu ima u većini hotela, ili se može koristiti internet u knjižnici u Jabiru. Nema pristupa internetu na osobnom mobitelu u većem dijelu.

  Kakadu ima svoju mobilnu aplikaciju[35].

[35] http://www.parksaustralia.gov.au/kakadu/people/about-kakadu.html

5. ZAKLJUČAK

Razvoj ekoturizma u Hrvatskoj, koji se do sada ograničavao isključivo na područja nacionalnih parkova i drugih zaštićenih područja prirode, u budućnosti će ovisiti o postojanju i provođenju pravih politika i smjernica na državnoj razini koje će omogućiti održivi razvoj, uz ostvarivanje ekonomske dobiti za lokalno stanovništvo. Ekoturizam u Hrvatskoj još uvijek ne egzistira jer unatoč bogatim prirodnim resursima koji su potrebni za njegov razvoj nisu stvoreni društveni, infrastrukturni i ekonomski preduvjeti. Zatim potrebno je razviti indikatore održivosti, koji će omogućiti vrednovanje utjecaja turista na okoliš i mjere kojima će se taj utjecaj nastojati minimizirati.
Hrvatska bi trebala slijediti sredozemni koncept razvoja, prema kojem se ekoturizam miješa s ostalim oblicima turizma (s ruralnim, kulturnim…). Na ovaj način se potiče razvoj slabije naseljenih područja u kontinentalnom dijelu zemlje i dodaje vrijednost obalnim zonama s jakim kupališnim turizmom.

Cilj ekoturizma temelji se na očuvanju prirode, zaštiti i održavanju prirodnih područja gdje se stvara gospodarska korist za lokalnu zajednicu, organizacije i vlast koja upravlja područjem. Radi se o minimiziranju nepoželjnih utjecaja na prirodu i socio-kulturno okružje, povećavanju svijesti o nužnosti zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti kod stanovništva i turista, povećanju zaposlenosti i prihoda lokalnog stanovništva te na edukaciji o prirodi područja…

Ekoturizam je turizam koji je potreban Hrvatskoj, osobito u ekološki osjetljivim zonama gdje postoji veća potreba za zaštitom prirode i kulture, uz istodobno korištenje baštine kao razvojnog resursa. Hrvatska bi u tome trebala prednjačiti, s obzirom da posjeduje velike potencijale i ima preduvjete da postane velika destinacija ekoturizma, gdje može doći do regionalnog razvoja, više ekonomske koristi, veće zaposlenosti…

Moj osvrt na trenutno stanje eko turizama u RH i usporedni primjer Australije, vidim da Hrvatska još uvijek nije dosegla zadovoljavajuću ponudu i razvijenost, s obzirom na koje resurse posjeduje, potrebno je još mnogo rada, edukacije i investiranja, Hrvatska bi se trebala približiti europskim i svjetskim trendovima. Australija jako puno ulaže i razvija ovaj oblik turizma iz godine u godinu, ima bogatu ponudu, bolju organiziranost i naravno bitan je marketing i promocija. S obzirom koje resurse posjeduje Australija

Hrvatska nikada neće moći dostići tu razinu, no još uvijek ima mnogo prostora za napredak i razvoj.

Smatram s obzirom koje potencijale i resurse Hrvatska ima, trebala bi se više orijentirati na poljoprivredu, razvoj eko proizvoda za kojima je sve veća potražnja, država bi trebala davati određene poticaje za razvoj pogona, izgradnje eko sela, poboljšati marketing, te razviti strategiju koja ce nastojati što više područja zaštiti i uključiti u održivi razvoj. Nažalost trenutno se malo ulaže u eko turizam jer je Hrvatska više orijentirana na kupališni turizam, izgradnju hotela, privatnih smještaja i slično.

Ljudi su skeptični što se tiče tog oblika turizma, jer smatraju da tu nema neke zarade i tu treba dosta ulaganja i rada, jer to je oblik turizma kojemu sezona traje cijelu godinu.

Puno je neiskorištenih prelijepih sela i krajolika kojih bi se moglo iskoristiti za potrebe eko turizma , zatim mnogo neobrađenih posjeda gdje bi se poljoprivreda mogla razviti, agroturizam i dr. Po meni u Hrvatskoj bi trebalo napraviti „više oblika“ ekoturizma, ne trebaju svi imati isti ili sličan sadržaj odnosno ponudu; na primjer na planinskim područjima razviti određene oblike sportskih aktivnosti (trčanje, biciklizam…), zatim odličan primjer su vinarije u Iloku gdje se turistima može ponuditi degustacija autohtonih vina, gledati preradu, te uz sve to ponuditi i domaća jela… Odličan primjer je i organizacija zimske berbe grožđa, jer je to zasigurno turistima doživljaj, u eko selima koji imaju razvijenu poljoprivredu turistima omogućiti samostalnu berbu voća i povrća, te druge vezane aktivnosti.

Nažalost trenutno se u Hrvatskoj ništa ne mijenja po pitanju razvoja održivog turizma, ali ideja je mnogo, stoga treba podići svijest lokalnog stanovništva, nivo u obrazovanju i država treba poticati na razvoj idejama i sredstvima.

LITERATURA:

Knjige:

1. Klarić ,Z.; *Hrvatski turizam- plavo, bijelo, zeleno*, Zagreb 2006

2. Petrić,L.: *Uvod u turizam*, Split 2015

3. Vidakovic, P.*: Nacionalni parkovi i zaštićena područja u Hrvatskoj: (očuvana priroda-kultura-ekoturizam), Fond za stipendiranje mladih za zaštitu prirode i turizma*, Zagreb, 2003.

4. Freyer, W., Tourismus, Oldenbourg Verlag, Munchen, 1988.

5. Pirjavec, Boris, Oliver Kesar (2002) : Počela turizma, Zagreb, Mikrograd

Članci:

1. Smolčić Jurdana, D., Švorinić, M.; *Tourism in sensitive natural areas:implications for tourism management, Management in the function of increasing the tourism consumption,* Opatija, 2006.

2. Koncul, N.; *Environmental issues and tourism, Ekonomska misao i praksa*, vol.16, br.2, Dubrovnik, 2007./2008.

3. Vidaković, P.; *Nacionalni parkovi i zaštićena područja u Hrvatskoj :* (očuvana priroda - kultura - ekoturizam), Fond za stipendiranje mladih za zaštitu prirode i turizam, Zagreb, 2003

4. Coccossis, *Sustainable Development and Tourism in Small Islands, 12(1), 2001*

5. *Tišma, S., et.al.: Analysis of ecotourism development potential in protected areas in the Republic of Croatia and recommendations, Croatian international relations review*, vol.12, br.44/45, 2006

6. Travis, A.S.; *Ekoturizam ili održivi ruralni turizam: prednost imaju alternativa rješenja, Turizam*, vol.48, br.4, Zagreb, 2000.

7. Stepinac-Fabijanic, T.; *Mogućnosti razvoja ekoturizma na prostoru Parka prirode*
Žumberak i Samoborsko gorje, Turizam, vol.48, br.4, 2000.

8. Plenković, J., Grbavac, V.; *Ekologija i turizam, Suvremeni promet*, vol.22, br.6, Zagreb, 2002.

STRUČNI I ZNANSTVENI RADOVI:

1. Jaković B., Bakan R., *Ekoturizam – autorizirana predavanja* -2015.g.

OSTALI IZVORI:

1. Državni zavod za statistiku (http://dzs.hr/)
2. http://www.zastita-prirode.hr
3. http://www.mint.hr/
4. http://www.parksaustralia.gov.au/kakadu/people/about-kakadu.html
5. http://www.ecotourism.org.au/assets/Uploads/EcotourismAustralia-Annual-Report-14-15-Sml.pdf
6. http://www.idemvan.hr/mjesto/zumberak-samoborsko-gorje/2412/
7. http://www.pp-zumberak-samoborsko-gorje.hr/

8. https://hr.wikipedia.org/wiki/Park_prirode_%C5%BDumberak_%E2%80%93_Samoborsko_gorje
9. http://web.efzg.hr/dok/TUR/Web_Uvod%20u%20specifične%20oblike%20turizma.pdf